

Minna Liikala THL

11.8.2015

EAHIL matkaraportti Edinburgh kesäkuu 2015

Osallistuin EAHIL – ICAHIS – ICLC workshopin EAHIL –osioon (European Association for Health Information and Libraries) Edinburghissa Skotlannissa 9.-12.6.2015. Olen EAHIL:n Council –toimielimen jäsen (2011-2018) ja matkani pääasiallinen rahoittaja oli BMF (Bibliothecarii Medicinae Fenniae).

Workshopin teemana tänä vuonna oli 'Research minded: understanding, supporting, conducting research'. Keskityimme siis tutkimuksen ymmärtämisen, tukemisen ja tekemisen eri osa-alueisiin.

10.6. Keskiviikko

Council kokous

Council:n kokouksessa hyväksyttiin edellisen vuoden Rooman kokouksen pöytäkirja, kuultiin vuosiraportit (mm. presidentin ja taloudenhoitajan), käytiin läpi vähäisiä sääntömuutoksia ja esiteltiin erittäin onnistunut EAHIL:n verkkosivu-uudistus, josta on nyt toteutettu ensimmäinen vaihe eli jatkoa seuraa. Keskusteltiin myös supranational –kategorian mahdollisuudesta jäsenrekisterissä; asia koske erityisesti kansainvälisissä organisaatioissa kuten WHO työskenteleviä koska identifiointi tietyn maan edustajaksi ei tällöin ole itsestäänselvyys.

Keynote -puheenvuoro

Hazel Hall / Edinburgh Napier University: ["Incorporating a research-minded approach to professional practice"](#). Puheenvuorossaan professori Hall kertoi LIS Research Coalition –yhteistyöprojektin tarinan. Kolmivuotisen projektin tavoitteena oli mm. helpottaa olemassa olevan tietopalvelualan tutkimuksen soveltamista kirjastojen palvelujen kehittämisessä. Projekti päättyi jo 2012, mutta verkkosivuja käytetään yhä aktiivisesti ja twitter feed elää, joten kiinnostusta ja jatkuvuuttakin siis löytyy. Projektin vaikuttavuusraportti valmistuu juuri syyskuussa 2015. Lisätietoja projektista löytyy täältä: <http://lisresearch.org>

Sessio: [Why is research data management \(RDM\) important?](#)

Cuna Ekmekcioglun ja Anne Donnellyn / University of Edinburgh sessiossa käsiteltiin tutkimusdatan (kaikki se mitä tutkimuksen aikana syntyy) ja sen hallinnan (miten järjestät, jäsenät, varastoit ja pidät huolta tutkimusprojektin elinkaaren aikana syntyneestä datasta) määritelmiä, datan hallintaan liittyviä toimintoja sekä RDM kannustimia kuten avointa julkaisemista ja rahoittajien vaatimuksia. Yksi tutkimusrahoittaja (UK Engineering & Physical Sciences Research Council) mainittiin esimerkkinä rahoittajasta, joka seuraa erityisen tarkkaan täyttävätkö sen rahoittamat projektit OA-velvoitteensa.

Rahoittajien edellyttämän aineistonhallintasuunnitelman tekoa edesauttava työkalu

<https://dmponline.dcc.ac.uk> esiteltiin lyhyesti ja käytiin läpi [Edinburghin yliopiston tutkimusdatan hallinnan](#)

kehittyvä kokonaisuus. Sen osia ovat avoin [DataShare](#) –verkkopalvelu (DSpace –toteutus kuten esim. julkaisuarkisto Julkarissa) ja kehitteillä oleva arviolta 2016 valmistuva DataVault –data-arkisto. DataVault on tarkoitettu pitkäaikaissäilytykseen ja sitä tullee käyttämään vain datan luonut henkilö tai hänen edustajansa. DataShare luo dataseteille pysyvät tunnisteet. [DataSync](#) –säilytys ja oikeuksienjakopalvelua (OwnCloud) voi käyttää ei-sensitiiviselle datalle. Datasettien kuvailuun tarkoitettu DataAssetRegister puolestaan on linkattu PURE-tutkimustietojärjestelmään. DataStore –palvelussa yliopiston tutkijoilla on kullakin 500 gigabyteä säilytystilaa käytössään ja lisää on ostettavissa yliopistolta hintaan 200 puntaa/teratavu.

Datan omistaa aina yliopisto. [Edinburgin yliopiston datapolitiikka](#) on kiteytynyttä tekstiä. Tutkimusdatasta kirjoitetaan myös [blogia](#). Yliopistossa järjestetään vuosittain Dealing with Data –tapahtuma, sisäinen konferenssi joka osaltaan edesauttaa tietoisuuden lisäämistä palvelujen kirjosta.

Sessiossa yksi esille tulleista käsitteistä oli 'Data Curation Profile'. Se voidaan määritellä tietyn datasetin tarinaksi, joka tarjoaa pohjan datasta keskustelemiseen tutkijoiden kanssa. Se muodostetaan esimerkiksi haastattelemalla datan luonutta tutkijaa ja se auttaa löytämään niitä alueita, joihin tietyn datan hallinnassa tulisi kiinnittää huomiota.

Tutkimusdatan hallintatehtävissä on tarjolla monia rooleja. Kirjastoihmisillä on yleensä hyvät, luottamukselliset suhteet tutkijoihin, mikä muodostaa hyvän pohjan vuorovaikutussuhteen luomiseksi myös datanhallinta-asioissa. Session vetäjät kannustivatkin kirjastoihmisiä ylittämään rajoja, osallistumaan aktiivisesti tutkimusdataprojekteihin ja perehtymään aihealueeseen jatkuvasti. Data librarian –nimike vilahti myös. Hyvinä perehtymistyökaluina mainittiin esim. Edinburghin yliopiston MANTRA verkkokurssi <http://datalib.edina.ac.uk/mantra/>. Nottinghamin yliopiston ylläpitämä Xerte <https://www.nottingham.ac.uk/xerte/toolkits.aspx> puolestaan on laajempi verkkokurssiresurssi.

Päivän sosiaalinen ohjelma: Welcome Reception / Old College Library

11.6. Torstai

Keynote -puheenvuorot

Torstaiaamun keynote-puheenvuorot käsitteivät tutkimuksen teon perusteita ja menetelmiä. Ruotsalainen Johanna Rivano Eckerdahl kertoi [tutkimushaastattelusta oppimisprosessina](#) ja ymmärryksen yhteisestä muodostumisesta haastattelun aikana.

Sessio: [Bibliometrics for information specialists](#)

Alicia Fatima Gomez / Fundacion CNIC kertoi bibliometriikan perusteista kuten eri indikaattorityypeistä/ indikaattorisukupolvista; esimerkiksi altmetriikka kuuluu viidenteen sukupolveen. Lisäksi hän kävi läpi kirjastojen mahdollisia tehtäviä tutkimuksen arvioinnin tukemisessa. Kirjasto voi esimerkiksi pitää silmällä organisaationsa tieteellisen tiedon tuotantoa, tuottaa bibliometrisiä raportteja, tunnistaa uusia tutkimuslinjoja ja yhteistyömahdollisuuksia, arvioida rekrytointikandidaatteja ja valmistella tutkijoiden profiileja rahoitushakemuksia varten. Arviointitiedon lähteistä käytiin läpi mm. Web of Science, Scopus ja Google Scholar. Minulle uusi työkalu oli 'Publish or Perish', ohjelma joka käyttää Google Scholarin

raakadataa analyysiensä pohjana. Sen avulla yksittäinen tutkija jonka alalla käytetään pääosin konferenssijulkaisuja tai jonka työt julkaistaan esim. ISI –listattujen lehtien ulkopuolella voi osoittaa tieteellisen vaikuttavuutensa. Myös kirjoittajien tunnisteita (Orcid, Researcher ID, Scopus Author ID, Google Scholar ID) käsiteltiin.

Public Health Information Group – kokous

Pj Thomas Allenin (WHO) ja Sue Thomasin (Wales) vetämässä Public Health Information (Special Interest Group) kokouksessa ryhmämme kävi läpi ajankohtaiset asiat WHO:ssa ja jäsenten taustaorganisaatioissa. Toiveena on saada Public Health –teemalle omistettu sessio tulevaan EAHIL –konferenssiin 2017 tai 2018.

Sessio: Data Management Plans Grant Applications: What are they and why are they important?

Session aiheena oli aineistohallintasuunnitelman tekeminen rahoitushakuja varten. Sessiossa käsiteltiin tutkimustiedon hallintaa yleensä, aineistohallintasuunnitelmia, niiden hyötyjä ja kannustimia sekä rahoittajien vaatimuksia. Kuusi aineistohallintasuunnitelmassa käsiteltävää osa-aluetta ovat:

1. Datatyytit, formaatit, standardit ja tarvittava metadata sekä suhde jo olemassa oleviin datoihin
2. Tutkimusetiikka ja immateriaalioikeudet: Etiikan osa-alueista kuten suostumuksesta, luottamuksellisuudesta ja anonymisoinnista oltava selvät kirjaukset
3. Datan lyhytaikainen säilytys ja siihen liittyvät seikat kuten säilytyspalvelun tarjoajan valinta ja vastuiden jako datan hallinnasta ja kuratoinnista.
4. Dataan pääsy, sen jakaminen ja uudelleenkäyttö: Datan uudelleenkäyttötarpeista olisi hyvä tehdä suunnitelma ja datan omistajuuskysymykset olisi hyvä selvittää. Mahdolliset rajoitukset datan jakamiseen tulisi perustella hyvin. Tarvittavien suostumusdokumenttien on syytä olla kunnossa. On selkeästi kerrottava, missä, milloin ja miten data asetetaan saataville; käytetäänkö vaikkapa organisaation omaa data-arkistoa tai esim. näitä palveluja: www.zenodo.org tai <http://figshare.com>
5. Datan luovutus ja pitkäaikaissäilytys: Pitkäaikaissäilytyksen suunnitelma on hyvä kirjoittaa auki. Näin varmistetaan keskeisten datasettien arvon säilyminen. Keskeiset datasetit on syytä valita huolella eli poimia mukaan juuri ne joista on eniten hyötyä. Data toimitetaan pitkäaikaissäilytykseen vastuulliselle toimijalle rahoittajan edellyttämällä tavalla ja vaaditussa aikataulussa. On varmistettava, että pääsy dataan säilyy data-arkistossa. Ennen data-arkiston valintapäätöstä selvitetään esimerkiksi kustannustiedot ja myös eri tilastointimahdollisuudet (datan avaukset, lataukset, viittaukset) jotta tutkijat saavat heille kuuluvan tunnustuksen työstään.
6. Vaadittavat resurssit ja kustannukset: Kustannukset tulee määritellä ja perustella; mitä kaikkea tarvitaan suunnitelman toteuttamiseksi, datan hallinnoimiseksi ja jakamiseksi. Työpanoksen arvioinnissa on hyvä pitää realismi mielessä ja myös näyttää, että saadut varat käytetään tehokkaasti.

Tutkijoita voidaan tukea aineistohallintasuunnitelmien teossa monin eri tavoin. Heille voidaan laatia ohjeistuksia ja mallivastauksia, onnistuneista aineistohallintasuunnitelmista voidaan muodostaa e-kirjasto tutkijoiden yhteiskäyttöön, voidaan järjestää kursseja ja rakentaa opastavia verkkopalveluja, konsultoida räätälöidysti ja toteuttaa verkkotyökaluja kuten [DMP online](#).

Päivän sosiaalinen ohjelma: Konferenssi-illallinen ja Ceilid-tanssiharjoitukset Skotlannin kansallismuseon juhlasalissa.

12.6. Perjantai

Sessio: [Seizing the Opportunity: Communicating with Impact to Hard to Reach Audiences/](#) Iain Davidson

Eläväisen session aikana Iain Davidson innosti jokaista löytämään ja myös kirjoittamaan ylös omat perimmäiset arvonsa ja työnsä tarkoituksen, profiloimaan viestinsä kohdeyleisön tarpeineen sekä soveltamaan hyvän kommunikaation viiden c:n periaatetta: clarity-client-compelling-concrete-customise. Omat viestintätavoitteet ja ydinviestit on myös hyvä pohtia, samoin kuin seurantatavat. Autenttisuus, selkeys ja yleisönsä kuuntelu vievät eteenpäin.

General Assembly – yleiskokous ja Closing Keynote: Liz Grant / Global Health Academy :
[We shall not cease from exploration](#)

Yleiskokouksessa hyväksyttiin edellisvuoden konferenssin yleiskokouksen pöytäkirjat ja esiteltiin vuosiraportit. Ensi vuoden konferenssin järjestäjä eli Sevilla esittäytyi.

Workshopin päättävässä keynote-puheenvuorossaan Liz Grant toi esille tutkimuksen ja tasa-arvoisen yhteistyön merkityksen maailman terveydenhuolto-ongelmien ratkaisemisessa.

Kirjastovierailu: [Royal Botanic Garden Library and Archives](#)

Kasvitieteellisen puutarhan kirjastossa erittäin ystävällinen henkilökunta esitteli meille kirjakokoelmiensa aarteita; vanhoja kauniita painoksia ja niiden loistavia kasvikuviuksia, jotka oli toteutettu hämmästyttävän yksityiskohtaisesti. Kirjasto oli myös juuri julkaissut teoksen lääketieteessä käytettävien kasvien historiasta. Itse kirjastotilaan emme tutustuneet lähemmin sen enempää, mutta ympäröivä kasvitieteellinen puutarha oli todella kaunis; siellä oli myös miellyttävää samoilla vierailun jälkeen.

Olosuhteet ja tuliaiset kotiin

Jylhän Edinburghin siluettia hallitsee komea linna jossa en valitettavasti ehtinyt käydä. Sää oli alkuviikosta kuulemma ihan poikkeuksellisen aurinkoinen, mikä ilahdutti myös meitä sisätiloissa puurtavia. Workshopin järjestelyt onnistuivat komeasti; kaikki toimi kuten pitää.

Edinburghin yliopiston tutkimusdatan hallinnan järjestelmäkokonaisuutta esiteltäessä koin ilmestyksen: nuo palvelut meille heti nyt! Kokonaisuus oli siis vaikuttava. Edinburghin esikuvaa kohti; nurkka kerrallaan vaikka kansallisen tason ratkaisuilla.